

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Борис Владимиров Велчев, преподавател по наказателно право в Софийския университет „Св. Климент Охридски”

върху дисертационен труд за получаване на научната и образователна степен "доктор"

Автор на дисертационния труд:

Васил Костадинов Миков

Тема на дисертационния труд:

"Проституция и трафик на хора с цел сексуална експлоатация в България: характеристики, причини, публични политики”

Докторантът Васил Миков е роден на 1.05.1958г. Завършва гимназия в гр.Толбухин през 1976г. и ЮФ на СУ "Св. Климент Охридски" през 1984г. Работи като съдия изпълнител, съдия и прокурор в Балчик, Добрич и Варна до 2006г., а след това е прокурор във Върховна касационна прокуратура.

От 2012г. е докторант по социология към Института за изследване на обществата и знанието, секция „Публични политики и социални промени”.

Представеният за становище дисертационен труд е в обем от 247 страници. Съдържанието е логично организирано в увод, четири глави и заключение. Приложен е списък на използваната литература.

В първа глава се разглеждат основните характеристики на проституцията и трафика на хора с цел сексуална експлоатация, същността на изследваните явления, представени са дефиниции и се изследва проституцията в контекста на човешката сексуалност и като отклоняващо се поведение.

Във втора глава са подложени на анализ типовете проявни форми, мащаба и актьорите в проституцията и трафика на хора с цел сексуална експлоатация и е изследвана връзката между двете явления с други престъпни дейности. Изследвано е въздействието на проституцията върху престъпността като цяло, върху женската престъпност и свързаните с проституция и трафик корупционни престъпления и пране на пари.

Трета глава е посветена на причините за проституцията и трафика на хора с цел сексуална експлоатация в съвременна България, като те са разделени на нравствено-психологически и социално-икономически. Към първите са отнесени кризата в морала, промени в сферата на културата, изкуството, образованието и средствата за масова информация, кризата в семейството. Във втората група причини са разгледани икономическите мотиви за проституцията-безработица, неравенство, равнище на доходи, а също така миграция и криминален взрив.

В четвърта глава са разгледани публични политики към проституцията и трафика на хора с цел сексуална експлоатация-прохибиционизъм, регламентаризъм, аболиционизъм. Направен е анализ на чужди законодателни политики, както и исторически анализ на законодателните политики в България. Главата завършва с оценка на действащите у нас законодателни политики към проституция и

тарифика на хора с цел сексуална експлоатация и с конкретни предложения за промени на действащите норми в Наказателния кодекс.

Докторантът добре познава разработваните проблеми, тяхното законодателно уреждане, застъпените становища в теорията. Привежда убедителна аргументация в подкрепа на свои тези. За това допринася и практическия му опит като прокурор.

Работата е първото в съвременната българска теория цялостно изследване на проституцията и трафика на хора с цел сексуална експлоатация. Актуалността на изследването опира и до наказателноправната теория, която също както и законодателството ни, някак срамежливо заобикаля проблема.

Безспорно заслужава уважение сериозният труд, положен при разработката на дисертацията в нейния обем и използван научен апарат, както и с оглед на постигнатите резултати.

Актуалността на темата на дисертационното изследване не буди съмнение в контекста на обществената опасност на трансграничното престъпление трафик на хора и огромния брой жертви-български граждани на това престъпление.

Дисертационният труд съдържа редица приноси. Правилно са посочени в автореферата:

- изведени са собствени работни определения на проституция, трафик на хора с цел сексуална експлоатация, сексуална експлоатация, сводничество, сутеньорство;

- систематизирани са вече съществуващите знания за изследваните явления в тяхното единство, като единен криминален феномен и са изведени основните характеристики и детерминанти на проституцията и трафика на хора с цел сексуална експлоатация;

-на базата на интердисциплинарен подход е обобщена голяма по обем информация и е изведено в систематичен вид развитието на изследваните явления в страната след 1989г.;

-направен е анализ на наказателноправните и криминологически проблеми, възникващи във връзка с проституцията и трафика на хора с цел сексуална експлоатация;

-идентифицирани са съществуващи проблеми в законодателството и са направени конкретни предложения de lege ferenda, които в повечето случаи са основателни. Специално искам тук да посоча предложената нова редакция на чл. 155 НК, която споделям.

Правилно и аргументирано се предлага отмяната на чл. 329 НК, дори и в частта за просията. От наказателноправна гледна точка като част от наказателната държавна политика намирам за правилно разбирането на автора, че е правилна идеята правото да преследва не проституиращите, а лицата, които ги експлоатират.

Свършено правилен от криминологическа, а и от практическа гледна точка е изводът, че проституцията и наркопрестъпленията формират единна територия на организираната престъпност. Прането на пари от тази дейност и последващото финансиране на други престъпни дейности са явления, които авторът основателно адресира.

Настоящото становище би било непълно, а и недостатъчно полезно, ако не бъдат посочени някои недостатъци.

Основната критична бележка, която може да бъде отправена към докторанта е, че рядко изразява своето мнение по спорните въпроси. Бих си позволил препоръката в бъдещата му научна работа да заема и аргументира ясна собствена позиция.

Имам бележки и по предложението за нов състав на чл. 155а НК – дали е достатъчен за пълна забрана на рекламирането на проституцията, както се изисква и от международното право.

В дисертацията се излага тезата за отмяна на нормата на чл.159а от НК-вътрешен трафик с аргументи че с въвеждането и през 2002г. се ограничава приложното поле на разпоредбата на чл.155 ал.1 от НК и така се заличава наказателноправната граница в подхода към две различни явления-проституция и трафик на хора.Тази теза може да породи проблеми, свързани с трафика, насочен към други цели, а не към сексуална експлоатация.

Накрая, намирам че предложението за криминализация на ползването на сексуални услуги, макар и познато в законодателствата на редица страни, трудно може да бъде убедително обосновано в българските условия.

Предвид изпълнението на изискванията, предвидени в чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и на основание на разпоредбата на чл. 10, ал. 1 от същия закон давам положително заключение за присъждане на Васил Костадинов Миков на научната и образователна степен "ДОКТОР".

Януари 2014г.

(проф. д-р Б. Велчев)